

VENTA

30 exemplars 4 pesseta

Un número solt
5 cèntims

ADMINISTRACIÓ

Carrer de Ponent, 1, 3.ª
(Bussó baix à la escala)

Surt à llum puntualment
tots los divendres.

SUSCRIPCIÓ

Espanya
Un trimestre 4 pesseta

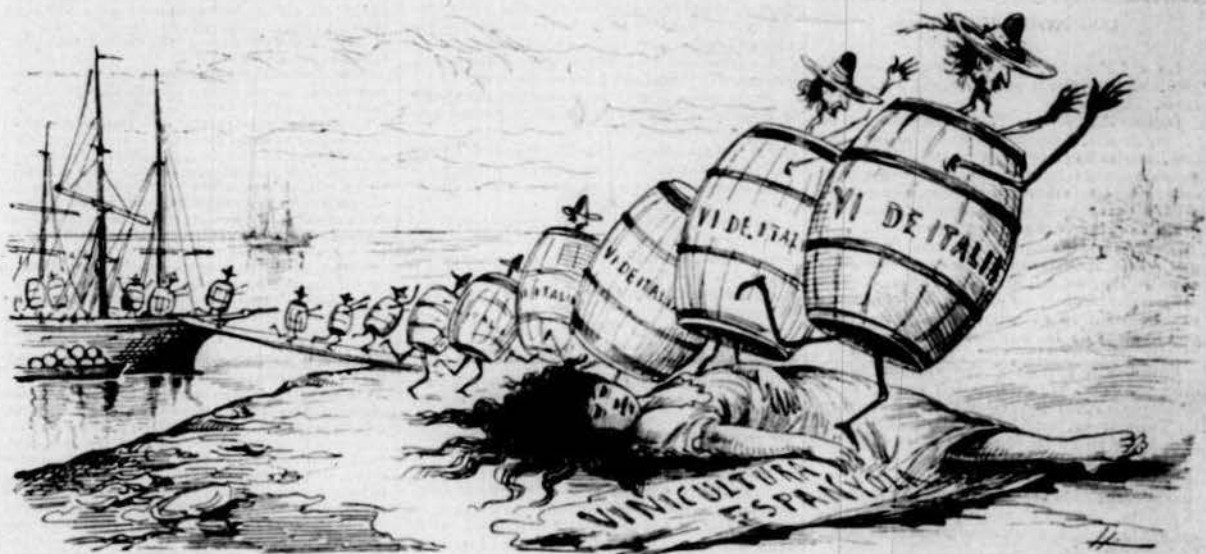
EXTRADOMINI
Un trimestre 2 pessetas

LAS SUSCRIPCIONS
se pagan per adelantat

Los pagos poden ferse
en sellos de 15 cèntims
ó en timbres
especials pera periòdichs

PERIÒDICH POLÍTICH VERMELL

LA PROTECCIÓ NACIONAL

Mentres los tractats de comers fan que s' inudin de vins italians alguns ports d' Espanya...

Los espanyols tenen d' emigrar à America à fi de no morir de fam en la mare patria.

ALS SUSCRIPTORES

de la fiansa carcelaria de 4.000 pessetas

Tenint de sobreschirre lliurement totes las causas d' imprenta per decret del 13 del mes passat indultant als periodistas, esperém que la justícia ns fassi saber lo sobreschiment del procés format contra nostre director per suposadas injurias al rey, y que ns torni la fiansa de las 4.000 pessetas recullidas per suscripció pública a primers del any passat, pera donar avís al moment als suscriptors d' aquell préstamo a fi de que passin a recullir sos respectius diners, que privaren de que fins avuy hagués tingut de estir-se en presó preventiva lo Sr. Lluana.

Fins al moment en que escrimim aquestas ratillas no sabem pas que s' hagi donat encara ordre de la cancelació de la fiansa; mes poden estar segurs los interessats de que no descuyda rém aquest assumpto, y procurarem que lo més prompte possible pugan tornar a poder de sos respectius duenyos los diners aprontats per la fiansa carcelaria de nostre Director, en una de tantas denuncias (quinze!) com ha sofert La TRAMONTANA durant lo que va de la liberalissima dominació del govern d' en Sagasta.

LOS NOUS HERODES

Lo rey Herodes, per allà pels temps de la picó, se feu célebre per perseguir a las criaturas.

Donchs l' alcalde de Tarrasa sembla que no vol ser menos, y aspirant també a la immortalitat, ara las ha pegadas en perseguir a la quitxalla d' aquella ciutat, no perque pensat que de entre ells té de vindre 'l Messias, sino perque s' han donat aquells petit a cantar las glorias de la Caixa dels morts que es un gust.

Segons carta que tenim a la vista, las formigas s' han apoderat del arbre mort dels fabricants de Tarrasa, y 'l drama dels obrers presos per haver descubert als petardistas del cabas ja va degenerant en comedia y en saynete, malgrat lo plany de las familias dels tancats a la garjola.

Los noys de Tarrasa s' han aficionat tant a cantar la cansó de la Caixa dels morts, ab la música dels ratas de la Gran Via, publicada en La TRAMONTANA, que 's reuniscin a centenars pera donar gust a sas aficions filarmónicas.

A primers de la semana passada a la plassa se reuniren uns 300 brivalls, y al posarse a cantar los ratas de la «Caixa dels morts», acudiren la policia, agutzils y municipals, y per ordre del alcalde pretingueren disoldre aquella manifestació cantada.

Los noys deyen:

—La TRAMONTANA ho porta y no 'ns ho poden privar.

Y tenían rahó.

Y com més los volian, privar lo cant, ells més cridavan.

Y ben fet que feyan.

Luego s' han arreglat uns canons de canyas, y mentres los uns cantan los altres tocan.

Vet aquí uns orfeons infantils nascuts ab més espontaneïtat a Tarrasa que 's bolets al bosch.

Lo divendres de la semana passada, comensant a pendre peu las cansons dels xicots, alguns partidaris de la Caixa los pagaren un porró de mistela pera que callessin. Los noys se begueren la mistela, trencaren lo porró, y... tornaren a cantar.

Ab tot aixó s' arribá al dissapte, y acudint los noys a la plassa a cantar, també la autoritat acudí allí pera disoldre'ls.

Surten d' allí se'n van a un altre punt; a la plassa de la Font Trobada un municipal corre detrás d' un xicot, cau al mitj d' un sor de fanch, y queda que no se 'l podia agafar ni ab uns mulls de brut. Mentres lo principi d' autoritat s' aixeca, lo xicot s' escabulleix; riu lo públic; acudeix l' alcalde y... ¡pariéndose las criaturas!

Lo Borrego tarrasench se n' emporta una cap a la presó, pero al ser prop d' ella, la demés quitxalla 'l volia y 'l petit presoner fuig.

Podrán esser petits los noys de Tarrasa, pero es precis confessar que tenen las camas llargas.

Mentres s' escapava 'l pres va sonar un tiro ¡heróisme! disparat per un esquili d' home de ordre.

Y 'l mateix dissapte ¡oh terrible hassyany! foren detinguts varios noys, portantlos a cá la ciutat a ferlos la por.

Lo diumenje fins s' atreviran a tancar-ne un de onze a dotze anys al calabosso fosch de la presó durant algunas horas. ¡Oh heroisme de la rassa espanyola partidaria de la Caixa dels morts de Tarrasa!

Lo diluns ja las cosas prengueren un altre aspecte. Al mitj dia se feu un pregó declarant una especie d' estat de siti de criatura, ó més ben dit, declarant las criaturas en estat de siti. L' alcalde deya en lo pregó que no 's reuniscin los noys a cantar a la plassa, y que no 's formessin grupos, perque serian disolts per la guardia civil.

Y efectivament. A las set del vespre la plassa bullia de gent, que may s' ha vist tan plena, y al mitj los noys cantavan:

Los polissans de Tarrasa
van ab garrots,
y no saben que la canalla
a la burlaca
hi portem rocha.

Desseguida la guardia civil va comensar a disoldre grupos, veyent que 's municipals y policia no hi podian res. Comensaren crits de ¡fuera! y la benemérita aná llavors a buscar las armas y feu despejar la plassa y callar als noys. Retirats a las 9 los civils tornaren los noys a cantar, y no 's Cristo es capés de veure aixó com parará, mentres la autoritat seguia ab sa mania de no deixar cantar als noys cansons perfectament legals.

Lo dimars se deya que anaria a Tarrasa una esquadra de caballeria de Guardia civil.

No es prou. Si no s' hi porta tota la artilleria d' Espanya y Valicarca, será difícil posar a rotllo aquells entremalists xicots.

Lo Gobernador civil també ha anat a Tarrasa, y creyem que 's deuria convence del poch tate d' aquellas autoritats devant del conflicte de las criaturas.

Entretant continúa aquest terrible conflicte entre las primeras autoritats. ¡No 's presta aixó a posarho en música y ferne alguna sarsuela bula!

¡Ah! No tot son batallas entre las criaturas y la autoritat.

Ja s' ha arribat al extrem de fer retirar los homes de que poguessin sentir cantar a las criaturas. ¡Ben fet!

¡Ahont dimontri van los zavalets de Tarrasa a desencaminar als seus avis! Sort dels previsors Herodes tarrasenchs, sino la sanch hauria potser arribat als boiquers d' alguns criatura donada a dida.

Y acabem.

Si continúa aquesta gran *ignocentada* autoritaria, prometém escriure una nova cansó de ratas aplicada a la persecució dels noys, ab la seguritat de que 's perseguits van a apéndrela desseguida y a cantarla fins en lo continuat somiar truytas de caciquillos y alguns esquitxos d' autoritat tarrasenchs.

UNA REUNIÓ FAMILIAR DE LA GENT DEL DON

Pocas vegadas acostumo separarme del método de vida que 'm tinc trassat y fulo, com diuben que ho fa 'l dimoni de la creu, d' acceptar invitacions que portan per consequéncia haver d' assistir a festes y reunions, conegudas ab lo carinyós adjectiu de familiars, que solen donar la gent que gasta molt don y no té gayre dia.

No obstant, heig de confessar, que alguna vegada, quan era xicot, compromisos de cert género me havian obligat a anarhi; mes, si per desgracia he sigut suix y per qualsevol motiu he trencat lo meu propósit, lo cástic que he sofert, ha sigut molt superior a lo que la falta mereixia.

Una d' aquestas faltas vaig cometre fa pochos dias.

Anava a obrir unas cartas que 'l carter havia portat a casa, quan va cridar-me la atenció una d' ellas, ab sello del interior y dues inicials ben litografiadas en l' ángul superior de la esquerra del sobre, com si la persona que me la remetia volgués donarme una petita dosis de son nom abans de que lligae sa firma. Vaig obrirla, y 'm trobo ab un B. L. M. invitant-me pera assistir a una reunió familiar que 'l dia següent a la nou del vespre se celebraria a casa d' un conegut y amic, segons atema-ba qui, fent servir un paper de boca, *Avanza las manos mevas.*

Ab ánimo de no pensar més ab tal invitació vaig deixar-la demunt de la taula de escriveure y probablement hauria anat a parar a un cert punt, ahont aquell *besa las mans* hauria besat altres cosas, si la casualitat no hagués fet que a la tardé un amic y condeixible meu, en lo café hagués vingut a demanarme ab molta insisténcia una eficas recomenació pera alcanzar una colocació d' destino.

—¡Infelís!—vaig dirli.—No sabe que no tinc relaciones ab los que manan?

—Mes, al instant, vaig recordarme del B. L. M. que al dematí havia rebut, y d' una nota sobre tot que el fi-

nel hi havia, fentme saber d' una manera confidencial com devia ferho saber a tots los demés convidats que crec cosa segura la assisténcia a la reunió del excelentísim senyor Alcalde constitucional de Barcelona.

No vaig creure oportú dir res d' aixó, a fi de no ferli concebir la més petita ilusió que, segons jo entenia, se hauria convertit en desencany. Així es que vaig limitar-me sols a dirli que passés a veurem dintre tres ó quatre dias y poder llavors portar fer algo en son favor.

L' endemà a la hora marcada, y alentat per la esperansa de poder parlar ab lo més patitull y jamay ben ponderat alcalde, y recomanarli al amic ¡encara que ho considerava poch menos que inútil!, vaig dirigir-me a la reunió, fent esforços per vencer la repugnancia que 'm causen tals reunions familiars.

A las deu y després d' haver pensat molta estona si 'm posaria frach ó levita, vaig preferir lo primer, ab la intenció de fer pendrar ab Sa Exceléncia y serli simpátich, puig me creys conixer las sevas aficions.

Després de caminar una estona y pujar a un tercer pis ab honors de quart, entro a la divertida casa y 'm topo ab lo dueny, que sens dute havent pensat com jo, també portaba 'l trajo de llagosta, al que hi lhuba una diminuta creu posada en la solapa, lo que volia dir: que si 'l seu tipu semblava vulgar, en cambi era persona distingida.

Figurat, jo sent meo, un home d' uns set pams, ó si-guin un metro y trenta sis centímetros de estatura legal; sech com gae caniller, ab lo pel de idem que sa cara adornava, com la d' en Topete, perfectament justat y embarnissat de negre; xato per afegit; pémols molt surtits; boca grossa ab llabris primas; ulls fondats y petits; front estret; cellas grossissimas, y pentinat a lo Amadeo y tindrás idea de qui sens ferme por en aquell moment jo saludava.

—¡Oh! Quina alegría que 'm dona veure a vosté a casa meva. Entri, entri... ¡Qué tal, cómo ho passa! ¡Y la familia!

Y presentme de la má 'l berrut de copa, va conduhir-me a la sala ahont hi havian los convidats que, mitj adormits, escoltaván com la filla de la casa tocava lo miserere de *El Trovatore*, ó una cosa que li semblava. Paré la pianista pera satisfar sa curiositat de veure qui entrava, y, com ella, tots los assistents que no dormian dels vintitres que formavan la reunió, fixaren en la meva persona ses miradas. Vaig saludar ab una inclinació de cap, y 'l dueny digué:

—Tinc la satisfacció de presentarlos al amic íntim Sr. Rigó, persona apreciableissima.

Vaig donarli las gracias per tal galanteria. Ell va anar-se a fer los cumpliments de la cosa y jo a sepultarme a un silló que m' havia senyalat, y 'l soroll del piano va tornar a sentir-se.

Mentres la senyoreta sonava, vaig passar revista del lloch y de las personas.

Era una sala ab honors de menjador; baix de sostre: las parets, feya temps que no havian sigut treccadas, com las patillas y bigotis del jefe de la familia; una llentia de petroli de dos brassos, que illuminava personas y cosas; un rellojete que havia sigut musical en sos bons temps, d' aquells que engansten a un gran quadro, tot se veu menos la esfera del rellojete, y unas lámias bí-blicas, quals marca revelavan alguna antiguitat. Las cadiras que contenian los convidats y convidadas revelavan una llarga experiencia del càrrech que desempenyavan, sent cada una de ellas una mostra del art del cadiryre antich y modern.

Lo piano, que era lo més esencial pera celebrar la festa, de no tenirlo a la vista, lo hauria confós ab un dels que, colocats en un carreró, corren per los carrers y se tocan donent voltes a una maneta. Era, com moltas de las cadiras, respectable per sa edad, y res la demostrava més, que lo groguench del teclat, comparable a la dentadura d' una gitana vella.

Acabat lo desgraciat miserere, aplaudirem ab furor, y fou tant lo soroll, que un senyor que estava a la meva dreta se despertá sobresaltat y donante compte de la causa dels aplausos, pera dismutar també volgué aplaudir; pero va ferho ab tant mala sombra que sos aplausos coincidiren ab lo precis moment de parar los dels demés.

Un jove molt gómós y cursi, va cantar-ne un tros de la *Favorita* que volia ser lo *Spirito gentile*, fent tals visettes que jo no feya més que imitarlo sens donarme compte; tant me tenia hipotitiat aquell émul d' en Gayarre.

Faltava encara lo més terrible.

Un tipu mitj de barber y de cotarro se posé a tocar ab un acordón desenhant la *Pobre óhica* la que *tienes que servir*, etc.; pero tan mal tocada, que ab tot y la molta calor que feya, vaig arribar a sentir esgariffansas de fret.

Aixis seguiren, entre tocar y cantar, fins que 's juvenets de pel musti, ab infusias de homes de bigotis, varen comensar a demanar lo ball, y animats per la rialleia de satisfacció que la demanda causava a las senyoretas, algunas d' ellas verídaders gettes encoratjats, insistiren ab tot casí d' exigéncia y lograren fer assentar al piano a un jove que va tocar una americana.

Los que no podian y los que no volian ballar, varem trasladarnos al corredor y allí 's comensá a fer petar la cloca.

—¡Nena! ¡Tonylat!—deya una senyora casi caldrica, —¡No ballis, filla meva; se cansarás y quedarás molt y no 't convé! Ja sabe lo que 't dió al Sr. Fradalo, y 'l metle 's ha de creure!

—¡Déixila ballar!—respongué un tertulí molt petit y magre, conegut per Sr. Eloy.—¡Ja está ben frach si ha de creure 's metjes! Si jo arribo a seguir lo que 'm

deyan aquest hivern ha fet dos anys, ja fora al cementiri.

—Donchs que va venir?
—Ja veurà, rex; alant un test molt gros, me vaig esquinçar cara del pit; pero jo no vaig saberho hasta que, cansat de tanta metjes i remeys, un dia, una cunyada d'un veí del davant del pna de la tin, va portarme a casa d'un carnicer de Gracia, y aquesse va dirme ben clar lo meu mal i que ell me curaria. Y ¡pataplum! al cap de tres novenas, es a dir, als vintidós dias ja estava ben curat. Te'n recordas, Quimeta?... ¡Eyl! ¡Tul! ¡No dormia!

—May callas, válgam Deu!
—Y tu sempre dorms!

—Pues jo no trobo res com la mopatia, tant bo y que fessi millors curas,—digué la senyora de la casa.

—Cada hu ab lo que la pega,—remengué un senyor curt de vista y que tenia lo tipo de membre de lo Jovenut Católica.—Veu, jo crech que tot está a la mà de Deu; fassi lo que vulguí, si ha de morir, morirà, y pregú de no prengui remeys. Jo, si per desgracia arribava a tenir cap mal (que Deu no vulga) agafaria lo ferrocarril y a Lourdes y curarme.

—Y jo també,—va dir la seva senyora, morena, d'una trenta dos anys y molt guapa, que feya estona que 'ns miravam.—Nosaltres,—continué,—conesim un capellá, un sant home, que es visita de casa y molt amich d'en Corneli, que pedia de un deitament y una tristesa tan gran que, segons deyan, li venia de sang. Va veure de metjes! Va ferne de remeys! Mare de Deu! Tot va probarho... y res. Cansat de tantas probaturas sent va anar a Lourdes y si ara t'vegessim, está tremant, alegre, gras, roig, fort, molt fort, ¡uy! molt més que 'n Corneli.

—Jo,—deya lo Sr. Felip,—no hi crech ab lo miracles del aygua de Lourdes, ni ab totes aquestas falornias. Pspadiners son, res més; y engruta capellans, més clar. ¡La ciencia! 'l hipocritisme! Aixó es lo millor remey.

¡D'aquesta manera continuarem fins que t senyor de la casa va dirnos:

—Vaja, fassin lo favor de venir que pondrán alguna cosa. Tindrán que fer dues collas, ó síno no li cabrien. Varen alisar alguns y entre ella la senyora de D. Corneli, al veur que vol prudentemem no quedava per la vostra tanda, va dirme ab molta amabilitat:

—Y vosté, senyor Rigó, que no vol acompanyarnos?
—Ab molt de gust, senyora! Y desseguida vaig oferirli 'l bras, que ella acceptá incontinent.

Trasladats a la cunya, varem asentarnos al voltant de una taula de fusta blanca coberta ab unas estoballes curtes.

Obervo 'l senyor Felip que tot d'un plegat s'aixeca, y deixant un borrego dins del got, diu molt esparverat:

—Dispensau, veig allí dins, ja tornaré...

—Home, no 's molesti, ja hi entrá la criada, si vol alguns coses, digui...

—Pepeia, mira res...

—No 'n fassin cas,—va dir una nevoda del Sr. Felip que aquest va sortir de la cunya,—ab el any treze á taula y li fa molta por de morir al cap del any.

La senyora de D. Corneli, ab la que havia entaulat relacions de camas, me deya á mitja veu:

—Com son los senyors! Tots tenen una ó altra mania. Miri, lo meu marit, tant quiet y tant pacífich com sembla, va durar un quant temps que 's celos no 'l deixava, y gracies al seu amich capellá, que los hi va desvaixar, ó síno jo me hauria mort de passió d'ánimo.

—Veurá, senyora, á vegades los marits tenen motius més ó menos fundats pera...

—Vostés son los que 'n donau,—y apretamte més ab lo genoll, continué,—Jo no diré que no existeixin senyores que faltin; pero las com jo no 'n cuydem de res y no anem á passeig, á balls ni teatros, y encara no tenim un moment, nos fiquem á la iglesia, es un patir etern tenir lo senyor celós. Aquel té lo Sr. Felip que dona molt mal viurer á la seva senyora y de tot ne té la culpa una donota que es sonámbula y fa las cartas. ¡Veu lo que fan los que no creuben res de la religió!

Tot plegat, volent servir un atolondrat jovenet á una senyoreta una mica més de vi que ella rebuava, va topar ab una altre ampolla, y trencant ell lo que tenia á las mans, va regar la taula de licor que no hauria volgut reconeixer per seu lo deu Baco. Un ¡ah! general va acompanyar lo fringit.

D. Corneli, dirigintse al espatant jove, li digué:

—Miri, surtint li donaré diners y compraré un dectm. Aniré á mitjas.

Cansats ja de vi y borregos y de borregos y vi, varem alisarnos de la taula, molt á pesar meu, per lo que per sota d'ella passava.

Veyent que no m'era possible continuar ab lo meu acomodo y que no veuria ja al excelentissim senyor Alcalde, vareig donar la excusa de que tenia encara que escriure molt aquella nit y després de saludar y d'enterrarme d'ahont vivia la meua franca y senzilla companya de taula, vareig anar-me á casa, reflexionant sobre aquella reunió y la mentida que es molta part de la societat, sas reunions familiars, sas creencias religioses y sas devocions d'honor de que tantas bocades se'n fa y fins la salut que moltes personas representan dismutar.

¡Quanta gent, me deya jo, hi haurá com lo Sr. Felip, que fan gala de no creurer res y no volen estar en una taula que siguin tretje personas! ¡Y quants com lo Sr. Eloy, que no creu ab metjes, pero si ab carnicers que curen! ¡Y quants com D. Corneli, que creuben ab los miracles de Lourdes, que no veuben, y no ab los que fan las sevas castelles, per més que 'n passen las mans pel seu front! ¡Y quantas senyores com la de

D. Corneli, que passen tot lo dia á la iglesia y no 's tractan casi be ab ningú, á excepció d' algun reverent molt més fort que son estimat marit! ¡Y quants senyors que donen reunions, il·lumin condecoracions y aburrint als convidats, fentlos menjar borregos ab vi y 's creuben que fan un acte d' espléndida!

¡Será que la gent son una mentida ambulent com las reuniones familiars que donen los senyors del don que no tenen din?

No extranyis que no 't parli, benivolunt lector, de las que celebren la gent del tmb, pues no hi assistit á cap; sola te diré, que crech també que hi haurá molta mentida relativa y proporcional.

Ruó

CARTAS DE FORA

Manresa 29 de Janer de 1889

Amich Director: Dispensi si per un moment distrech la atenció dels que tant los agradan las ventadas morales que surten de son aplaudit periódico.

No 's cregui que parli ab tó mistich; estaria fresch; com l' assumpto té molt de bufó, es necessari preparar-se per no trencarse de riurer. ¡Nap alló del frere! á pesar de que l' assumpto está en mans del tribunal pera averiguar d'ahont ha surtit la jugada, per cert bastant incompreensible, ara surten una colla d' homes d' ordre, que volen fe creurer als babaus que tot lo dels freres eran plans mediats per los enemicha de la tranquilat pública. ¡Quina barra! En més; afirman que gent de mala catadura rodejavan lo convent, y per surtir millor del pas assegurava que eran forasters, y que per distreure las poas furasas de la població, corria la veu que á la capital la cosa estava en danse y que á Navarres havien assassinat lo director d' una fábrika. Francament, jo que soch testimoni de lo que 'l públich sep, porque trenciansse de convents tot son misteris, pech assegurar que res vaig sentir d' aixó y que 's únichs que 's veyan de mala catadura eran los freres, altres que han mitat en las filas dels que roban y asesinan per devoció, algunas d' aquellas donas que tal vegada recora que... ¡m' entent! las feya plorar amargament, y bastants curiosos. Aixó dels forasters podria ser que fossin dintre, que á fora, sols s' hi verjeen los que anaven ab lo tribunal, més com se tracta d' obrers, volgués fer entender al tribunal alguns dels firmants, volgués fer entender al tribunal que aquests honrats pares de fullils portaven las butxacas plenas de dinamita per acabar ab los bagarros.

(Sempre los malats del ordó)

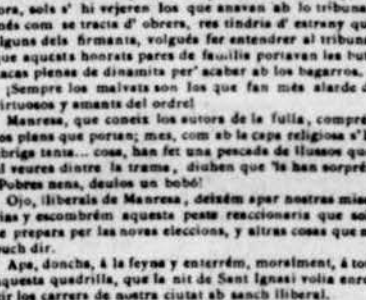
Manresa, que coneix los autors de la falla, comprén los plans que portan; mes, com ab la capa religiosa s'hi abriga tanta... cosa, han fet una pensada de llusos que, al veure dintre la trama, diuhes que 's han sorpres.

¡Roben sens, deulou un bobó!

Ojo, liberalis de Manresa, detesim eper nostras miserias y encombrém aquesta peste reaccionaria que sola se repeta per las noves eleccions, y altres cosas que no puch dir.

Ape, donchs, á la feyde y enterrém, moralment, á tota aquesta quadrilla, que la nit de Sant Ignasi volia enrogi los carrers de nostra ciutat ab sancó liberal.

LLANEREN CASOLÉ

Es digne d' estudi lo que está passant en la questió dels presos de Tarrasa.

Fa pochos dias portava El Diluvio lo següent sueldo de gazetilla:

Ha ingresado en la cárcel de Tarrasa un sujeto acusado de haber entregado un capazo consignado al Presidente del Ateneo Obrero de aquella ciudad y en el cual habia dos petardos de dinamita.

Aixó dit en sech sense fer constar que aquell Ateneu no té president y que s' agafá el que portava 'l cabas per diligencias dels socis d' aquell centre (no sembla preparat pera prevenir la opinió contra l' Ateneu Obrero de Tarrasa)

Donchs aquest ó semblant sueldo portaren també en igual dia altres diaris de Barcelona. ¡No podria ser que aquestas noticias, en la forma que apareixen, las dongués als periódichs, sorprenent sa bona fe, algú interessat en causar dany á la classe obrera de Tarrasa?

Y encara hi ha més.

Ab motiu del petardo esclatá á can Batlló y d' haverse agafat algun presunt petardista escriu El Diluvio del dimars:

Once dias han transcurrido desde la explosión del petardo de la casa de los señores Batlló, y esta vez, LO MISMO QUE CUANDO LOS PETARDOS DE TARRASA, de la calle de Fontanella y otros, el Sr. Antóniz ha dado á los tribunales los medios de descubrir á los autores de aquellos crímenes y ha evitado quizá la consumación de otros.

¡Vol dir ó insinuar ab aixó El Diluvio que 's setze ó disset treballadors presos á Tarrasa son autors del petardo de can Sala, únich que allí ha esclatat? ¡O vol dir que 'l Sr. Gobernador de la provincia (entenguis que solament parlem per lo que á Tarrasa respecta) ha donat als tribunals los medis de descubrir als petardistas, y que 's tribunals no 's han sapigut aprofitar?

Y creyém que El Diluvio voldrá dir lo primer, per quant afegeix seguidament:

Otra circunstancia hemos de hacer notar tambien, y es, que no se han hecho detenciones inútiles, como en otras ocasiones, detenciones que además de vejar y molestar á inocentes ciudadanos, ceden en descrédito de las autoridades que les ordenan.

No pot escriure ab més lleugeresa afirrant aixó per lo que respecta á Tarrasa. ¡No sab El Diluvio que allí hi ha deu obrers presos pel delict de ser comissió d' una huelga y ab escusa del petardo? ¡No sab El Diluvio que allí s' han agafat quatre ó cinch obrers més, presiant la comissió de socorro als anteriorment presos, per haver descubert á la autoritat l' individuó que volia deixar lo célebre cabas de petardos al Ateneu Obrero?

¡No podria dirnos El Diluvio en quinas tórbolas fonts heu aquestas tan enloutadas noticias de Tarrasa?

Sobre 'l mateix assumpto, trobém en lo Diario de Barcelona del mateix dimars:

El detenido fue puesto inmediatamente á disposici6n del Sr. Gobernador, quien ha dado asimismo órdenes terminantes á los agentes de su autoridad. PARA LA CAPTURA DE LOS PRESUNTOS AUTORES DE LOS PETARDOS QUE TIEMPO ATRAS ESTALLARON EN LA FÁBRICA DEL SR. SALA EN TARRASA y en una casa de la calle de Fontanella en esta capital.

¡De modo que segons lo Brusi encara s' tenen d' agafar als autors del petardo de Tarrasa y segons El Diluvio no s' han fet detencions inútils á pesar dels setze ó disset obrers que allí están presos?

¡No valdria més que 's possessin d' acort tota los diaris pera donar encens á una autoritat, y aixis no 's posarian en ridícul com están fent?

Per varios conductes se 'ns ha dit que corren certs rumors de que 'l caciquisme de Tarrasa preté juna friolera que s' inutilisí á nostre Director, á fi d' evitar que continuhi la campanya que á favor de la Justicia y del debil ensem fent sobre lo ocorregut á Tarrasa.

Sabém de lo que es capás un caciquillo quan troba qui valentment sab oposarse á que 's realisin sas infamias; mes tingan enis los de Tarrasa que nostre Director es molt dur de pelar, y que té presas totas las precaucions per no caure en cap perany moral ni material.

Y que per medi d' aquest sueldo avisa també á la justicia pera que sapiga ahont trobar lo rastre si un dia fos objecte d' algun atentat, ja fos de la categoria dels del célebre cabas ja de algun altre de pitjor calanya.

A Valencia y á Tarragona, primers punts de Espanya ahont s' han desembarcat vins italians, hi ha hagut manifestacions de carácter proteccionista.

Mentres la protecció la demanin al Govern, ja están ben frescos los manifestants.

¡No tenen ja sobrada feyna proteccionista 'ls gobernants en protegir als amichs?

Donchs, homes, no 's cansáu. Y protegiuvos sols.

La major part dels exemplars de la setmana passada portavan lo n.º 399 en lloch del 398 que li corresponia, sent lo present lo n.º 399.

Serveixi aixó d' explicació á qui noti aquesta irregularitat.

En la funció donada á benefici dels presos de Tarrasa lo disape passat, en lo teatro de Lope de Vega, del Poble Sec, quedaren líquidas de benefici 127'40 pessetas de las entradas y 's recullirem ademés en la salata 74'24 pessetas, resultant un total líquid á favor dels presos de 201'64 pessetas.

També la societat coral La Industria, de Sabadell, doná un ball á benefici dels obrers presos á Tarrasa, quedant de benefici á favor d' ells 46 pessetas, que foren entregadas per una comissió de dita societat á la comissió de socorro de dits presos.

Un aplauso mereixen tots los que s'eforsan en alliviar la ignocència patint baix lo poder del caciquisme terrassench.

De la elecció parcial d'un diputat a París, n'ha sortit la més completa victòria per en Boulanger.

Es lo que ja havem dit varias vegades: com més encarnissadament l'ataquin sos enemichs, més favor li faran.

Cansats los francesos de las farsas dels oportunistas y de las contemporisacions dels radicals ab los farsants, prefereixen tirar-se als braços d'un pervindre desconegut que apoyar als grans explotadors dels negocis de bolsa y del Tonkin.

Y no 'ls falta molta rahó.

S'ha mort lo capità general Quesada, s'està morint l'idem idem Concha, y tot son rahons per qui, com y quan se provehirà la vacant dels difunts.

Per la lley, de cada tres capitans generals que morin no més se n'ha de fer un de nou; pero ara resulta al revés: que per cada un se n'han de nomenar tres per viure tranquils.

[Com en lo joch de la política espasas son trunfos!...

Ha mort la germana del Sr. Castelar.

Y al enterro han anat los ministres, los grans personatjes de la situació, y fins la reina regent ha enviat un recado de pésam al ex-federal y actual cantador de las glorias borbónicas.

No podrà queixarse en Castelar de la monarquia.

Al menos ab ell no es ingrata dels favors rebuts.

Un periódich fusionista diu al Sr. Castelar lo més ferm puntal de la monarquia.

Conformes.

Y figurintse qué tal deurán ser los altres, quan lo més ferm es de fusta corcada del republicanisme.

En Romero Robledo y en Bedoya han fet los gallis al Congrés aquestos darrers dias.

¡Viva la gracia!

Si no fos per aquestos ratos, quin interés tindria la representació nacional?

El Diluvio de dimecres explica lo de Tarrasa dihent que 'ls noys d'algunas fábricas movian rahons als de la fábrica de can Sala.

Aixís s'escríu la historia.

[No podría dirnos El Diluvio qui li amaga l'ou de tal manera ab talis noticies?

Me sembla que 'l seu reporter de Tarrasa fa olor de caciquillo.

Alguns periódichs s'han indignat de que hagi mort de fam la mestra de la escola pública de noyas de Beas, provincia de Granada, acreditant molts mesos de son reduhit sou.

No hi ha que esgarrifarse per tan poca cosa, companys.

[Fan altre cosa que morirse continuament de fam los mils y mils d'obreras que están sense feyna?

Donchs no hi ha que moure tanta gatzara per un mort de fam més ó menos.

Lo mal ja es antich y 'l pateix casi sempre 'l productor.

Y ab la circumstancia agravant de no estar pas concretada a Espanya sola aquesta epidemia, sino que regna en casi ó sense 'l casi, tots los països que 's permeten lo luxu de dirse civilisats.

No s'ha de procurar, donchs, l'evitar que cap mestra pugui morir-se de fam.

Sino garantir la vida y 'l benestar de tot productor.

Lo qual no pot ferse sense espavilar als acaparadors de productes y detentadors de la riquesa pública.

Diu un periódich que la mort de la mestra de Beas es un assassinat administratiu que no castiga 'l Códich penal.

Ja s'havia girat feyna a qui tingué d'enumerar tots los delictes que no castiga 'l Códich.

Y fins los que castiga y quins autors no son habidos, gracias a la calitat de la persona ó a la cantitat de la acció.

Per algo cert general digué que Espanya era una oficina suelta.

Lo diumenje passat se feu a la Barceloneta la ceremonia civil d'inscriure al registre sense remullarlo del cap lo fill del conserje del Cassino Republicá d'aquella barriada, assistint al acte la majoria dels socis en 12 cotxes preparats al efecte.

La gent de l'ostia veje ab agrado y aplauso aquesta ceremonia anti-llanuda.

Nosaltres no cal dirho. Aplaudim fins a estrolarnos las mans.

TARRASA TAL COM ES

[Qui 'os hegués hagut de di que passat lo que avuy passa to crech no som a Tarrasa; crech que som al marroquí.

La canalla ab las cançons dels fluvets y de la Caixa, estan amenant una rauxa que es una orga de rahona.

Acaban de fe' un pregu prohibint a lo quitaixó lo cantó y fer passa-calle per ferlos agatar pó.

Que vindrán dias de dol, aixó es inevitable; qui serà lo responsable, aquest serà lo beumí.

Demano als noys de pau y amor a la pobrietat, que tallin d'arrel aixó, que ja ho poden fer si 'ls plaú.

Ningu millor que 'l rector, que puja dalt del cubell, y cada baruarrençil fes posá 'als homes a tó.

Més ningu hi vol perdre part, tots la gran indiferencia, y es tanta la divergencia que a alguns los pot costar car.

No siguem més tarabonass, miréu que roda la bola, que pot vindre una taboia y bellar sens trodrén gana.

No es que aixó sigui amenassa; es realment la veritat; fem, donchs, continuar honorat lo bon nom que té Tarrasa.

Un TARRASSENCH

TERRAS 28 JANER 1889.

Molts han sigut los lectors de LA TRAMONTANA que han trobat estrany que no continuéssim escrivint allí sobre aquell assumptu del frare emparedat, que va passar a Manresa.

Vagin escoltant las rahons que 'ns privan de ocuparnos:

L'assumptu está en mans del tribunal.—Lo tribunal que 'l té entre mans es eminentment católich.—LA TRAMONTANA se veu honrosa y rigorosament vigilada per fiscals de tota mena.

Ab l'article publicat y aquestos antecedents creyém que ja 'n tenen prou nostres maliciosos y desenllanagats llegidors pera veure la cosa clara.

Y nosaltres nos podém estalviar alguna denuncia.

Que ja 'ns convé després d'haverne derrotat quinze de seguidas.

Escrit aquest sueltu havém rebut la carta de Manresa que trobarán nostres llegidors en lo lloch corresponent.

Y no tenim de traure ni posar res a lo ja dit.

Per fer massa 'l Tenorio un reverent a Málaga, una guapa moxa va emplirli las fesomias de bofetadas al mitj del carter, devant de la Aduana.

Bon espectacle, molt divertit... Y barato.

En una jugada de bolsa se diu que 'l Papa ha perdut tres milions de pessetas, que, com es regular, han sigut puntualment pagadas.

[Qué 'ls sembla del pobre presoner del Vaticá?

[Qui poguéis tindre aquestas miserias, que no son més que una infima part de sa pobresa!

Lo rector de la Pobla de Claramunt va empi-rarse moltíssim perque en una bateig, tot fent broma, van tirarli un gratat de contus al castell.

Y molta rahó que tenia l'ensoiñant.

Lo castell d'un capellá fa peccat qui 'l vol tocá; perque en aquell lloch hi creix de la llana 'l més gros feix.

En una boda que se celebrá a la iglesia de Sant Francesch, de París, casi tots los concurrents se quedaren sense portamonedas ó sense rellojje.

Podrá per las iglesias salvarshi l'ànima. Pero s'hi perden los diners.

Lo vicari de Roda sembla que s'ha proposat que las donas no 'l vagin a veure gayre sovint per la iglesia, perque no permet que s'hi acostin ab mocador gran, de lo contrari 'ls nega la homia.

No tinch res que dirhi per la meya part. Pot fins imposar que hi vagi en camisa. Ó sense. Allá ellis.

En una protesta que publican los cata-cólichs de Manresa, acaban dihent que alló del frare ataca la honra de las sevas famílias.

M'agrada aquesta honra posada al cap del nas d'un frare.

Perque ab aquest tret que fa caure la gota... Sempre resultarà una honra de paper d'estransa.

Y mullada.

A UN HUSAR D'ANTEQUERA

BORRY

En l'art de trampejar y fer trufica cap home ha tingut may la seva trassat la barra que 'n tens de mida pava y digne sola d'un club es la padica.

De ciencia ni talent no 'n tens cap mica, puig que es te inteligencia molt excessa; la llengua sense fre sempre 's proposa fent planxas solament en lo que 's fica.

Avuy que 't trobas sol molt 'l aburritze, buscant per tot apoyo en la feiaja per veure si 'l poder se conseguissis; mes lo poble, que ja de tu no 's fa, volguents der lo pago que 't mereixes per brécol y farsant te desprecia.

PAPRY SIMPÁTIC.

ANAGRAMA

Delt d'un cim plora un vellet, puig ab sa vista divisa que pera la mar endins total total se perdís.

CARDOR SALAB

XARADA

Un primus aví hi comprat y per un dos li donat.

P. COLPE.

TRENCA CLOSCAS

TE 'L HI POSAT

Combinar aquestas lletres de modo que digan lo nom d'un poble de Catalunya.

P. COLPE.

SOLUCIONS

A LAS CANTORIAS DEL BUNDO PABRY

ANAGRAMA.—Rafet. Arlet.

Revistetes. Tinguéu LA ACADEMIA, Bando de la Universitat, &

Almanach de La Tramontana

PER L' ANY 1889 PREU UN RAL INVEROSÍMIL DE SALLENT A IGUALADA Y VICE-VERSA

Viatje misterió d'un rector y una donzella Preu UN ral

LA REVOLUCIO

3 rals. poma en tres cants 3 rals. Folleto de 32 planas il·lustrat ab bons grabats.